

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ο ομιλητής αναφέρεται στον ρόλο της επιστήμης και του επιστήμονα. Αρχικά, επισημαίνει ότι επιστήμη και τεχνολογία δεν ταυτίζονται, καθώς η πρώτη αποσκοπεί στην εμβάθυνση της γνώσης ενώ η δεύτερη στην αντιμετώπιση των καθημερινών προβλημάτων. Βέβαια, η υπέρμετρη ανάπτυξη της τεχνολογίας προκαλεί προβληματισμό σχετικά με το ρόλο της, αφού ακολουθώντας τον τεχνοκρατικό χαρακτήρα των σύγχρονων κοινωνιών, προκάλεσε σοβαρά προβλήματα και έπληξε τα ανθρωπιστικά ιδανικά. Σε αυτές τις συνθήκες διαμορφώνεται ο ρόλος του επιστήμονα, ο οποίος πρέπει να διέπεται από ηθικά εφόδια και κοινωνική υπευθυνότητα ελέγχοντας τα επιτεύγματά τους. Ωστόσο, επειδή η απόλυτη ευθύνη για τη διατήρηση του ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα της επιστήμης δεν αφορά μόνο τον ίδιο αλλά παρεμβαίνουν και άλλοι παράγοντες, απαραίτητος κρίνεται ο ηθικός εξοπλισμός του επιστήμονα.

B1.

α. Λάθος, β. Λάθος, γ. Σωστό, δ. Σωστό, ε. Σωστό

B2.

α. Η πρώτη παράγραφος αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων (ο μαθητής οφείλει να αναφερθεί σε έναν από αυτούς):

- Σύγκριση - Αντίθεση: Στη θεματική περίοδο ο ομιλητής υποστηρίζει ότι η επιστήμη συμβάλλει στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων του ανθρώπου. Στις λεπτομέρειες διαφοροποιεί το περιεχόμενο και το ρόλο της επιστήμης από αυτό της τεχνολογίας («Επιστήμη, βέβαια... πρακτικών αναγκών του ανθρώπου»). Χρησιμοποιεί τη διαρθρωτική λέξη «ενώ».
- Αιτιολόγηση: Για να πιστοποιήσει τη διαφοροποίηση επιστήμης και τεχνολογίας χρησιμοποιεί το επιχείρημα ότι η επιστήμη παραμένει προσηλωμένη στην εμβάθυνση της γνώσης («διότι η επιστήμη παραμένει... γνώσης»), ενώ η τεχνολογία αξιοποιεί τα επιστημονικά πορίσματα («η τεχνολογία έχει ως επιδίωξη... πρακτικών αναγκών του ανθρώπου»). Χαρακτηριστική διαρθρωτική λέξη είναι το «διότι».
- Παράδειγμα: Στο τέλος της παραγράφου αξιοποιείται η μέθοδος των ιστορικών παραδειγμάτων («Πολύ χαρακτηριστικά, ο Αϊνστάιν ... ηθικά ιδανικά»).
- Αίτιο-Αποτέλεσμα: Επιστήμη-Αίτιο, Ανοίγει νέους ορίζοντες και φωτίζει το νου-αποτέλεσμα.

β. βέβαια: επιβεβαίωση
 εάν: όρος, προϋπόθεση
 όμως: αντίθεση
 για τούτο: αιτιολόγηση
 δηλαδή: επεξήγηση

B3. α.

- Η επιστήμη ως συνεχής αγώνας του ανθρώπου.
- η επιστήμη παραμένει αφοσιωμένη στην κατάκτηση της γνώσης.
- Η προώθηση των φυσικών επιστημών και η έκρηξη της τεχνολογίας [...] προκαλούν απορίες.
- το άγχος και η αγωνία απομακρύνουν [...] την πνευματική ολοκλήρωση των ανθρώπων.
- κάθε επιστημονικό επίτευγμα [...] θα αποβεί [...] ολέθριο.

β.

- συγκεκριμένο ≠ γενικό, αόριστο, αφηρημένο, ακαθόριστο
- βελτίωσε ≠ επιδείνωσε, χειροτέρευσε, αλλοίωσε, υποβάθμισε
- ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
- υλική ≠ πνευματική, άυλη
- ελευθερία ≠ χειραγώγηση, υποδούλωση, ανελευθερία, εξανδραποδισμός

B4.

α. Στην 3η παράγραφο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί στην παράθεση παραδειγμάτων το ασύνδετο σχήμα. Το σχήμα αυτό δίνει έμφαση και ένταση στο λόγο. Συμβάλλει στη ζωντάνια και παραστατικότητα και το ύφος καθίσταται λιτό, γοργό, κοφτό, δραματοποίηση, προκαλεί συναισθηματική φόρτιση στον αναγνώστη.

β. Στη δεύτερη παράγραφο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί το ρητορικό ερώτημα για να δώσει έμφαση στο λόγο και να διεγείρει τον προβληματισμό του δέκτη σχετικά με τα αποτελέσματα της τεχνολογικής εξέλιξης, έχει μεταβατικό ρόλο και αποκτά υφολογική ποικιλία.

Γ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι,

Πρόλογος:

Αφόρμηση: Τελετή αποφοίτησης του σχολείου

Ιδιότητα: Υποψήφιος φοιτητής και μελλοντικός επιστήμονας

Είδος προλόγου: Γνωρίσματα της εποχής

Ομαλή μετάβαση: Αναφορά στο πρώτο ή και στα δύο ζητούμενα

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Ρόλος της επιστήμης στην αντιμετώπιση των σύγχρονων προβλημάτων

- Βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο του ανθρώπου:

- Άμβλυνση πείνας και εξαθλίωσης, μείωση της παιδικής θνησιμότητας, αντιμετώπιση και πρόληψη ασθενειών μέσω της ιατρικής και της τεχνολογίας.

- Αντιμετώπιση οικολογικού προβλήματος μέσω της αξιοποίησης εναλλακτικών πηγών ενέργειας, διαχείριση της οικολογικής κρίσης (βιολογικοί καθαρισμοί, πράσινη - αειφόρος ανάπτυξη, ανακύκλωση).

- Ανακούφιση ανθρώπινου μόχθου, απαλλαγή από βαριές εργασίες μέσω της αυτοματοποίησης και μηχανοποίησης της παραγωγής.

- Ανυψώνει το πνευματικό επίπεδο του ατόμου:

- Απομάκρυνση από προκαταλήψεις, δεισιδαιμονίες, απαλλαγή από την ημιμάθεια και την πνευματική μονομέρεια που προκαλεί η εξειδίκευση, μέσω της έρευνας και του ορθολογισμού και κυρίως μέσω των ανθρωπιστικών επιστημών.

- Επιδρά ευεργετικά στο ήθος και στην ψυχή:

- Αντιμετώπιση της ανθρωπομόνωσης και της αλλοτρίωσης, διεύρυνση της ανθρώπινης επικοινωνίας και επαφής μέσω των διαύλων ενημέρωσης και κυρίως της ανάπτυξης του διαδικτύου.

- Περιορισμός ψυχολογικών προβλημάτων, όπως άγχος, ανασφάλεια - ως απόρροια των αλλοτριωτικών συνθηκών ζωής - μέσω της επιστήμης της ψυχολογίας και των εφαρμογών της.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Τα ηθικά εφόδια του επιστήμονα που θα του επιτρέψουν να υπηρετήσει αυτό τον στόχο

- Διαφύλαξη της ανεξαρτησίας του λειτουργήματος του επιστήμονα από οικονομικούς κύκλους, πολιτικά και εθνικά συμφέροντα ο επιστήμονας πρέπει να είναι μια αυτόνομη, ελεύθερη προσωπικότητα που στόχος του είναι η ανάδειξη της αλήθειας.

- Κοινοποίηση των πορισμάτων των ερευνών και συνεργασία στην επιστημονική κοινότητα, να δείχνει ενδιαφέρον για την επωφελή μελλοντική χρήση των επιτευγμάτων του για τον άνθρωπο.

- Γνωρίσματα που πρέπει να τον διέπουν: αυτοσυγκράτηση, αυτοκυριαρχία, τιμιότητα, ανθρωπιά.

- Συνείδηση ότι το επιστημονικό του αντικείμενο αποτελεί κοινωνικό λειτούργημα και όχι μέσο για την κάλυψη των βιοποριστικών του αναγκών.

Επίλογος:

Είδος epilόγου: Ανακεφαλαίωση ή τελικό συμπέρασμα

Παρότρυνση προς το ακροατήριο

Αποφώνηση: Ευχαριστώ για την προσοχή σας